

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Urtos/3/2020
Identifikačné číslo spisu: 2020010012
Dátum vydania rozhodnutia: 25.06.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2020010012.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a členov JUDr. Petra Szaba a JUDr. Petra Štífta v trestnej veci odsúdeného T. W. pre zločin týrania zverenej osoby podľa § 198 ods. 1, ods. 2 písm. c), d) Trestného zákonníka Českej republiky a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 25. júna 2020 v Bratislave sťažnosť odsúdeného T. W. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave z 31. marca 2020, sp. zn. 6Ntc/5/2020, a rozhodol

rozhodol:

I.) Podľa § 194 ods. 1 písm. a) Tr. por. napadnuté uznesenie sa z r u š u j e v celom rozsahu.

II.) Podľa § 415 ods. 1 Tr. por. v spojení s § 66 ods. 1 písm. b), ods. 3 Tr. zák. návrh odsúdeného T. W., narodeného XX. J. XXXX v X., trvale bytom B. (bez prihlásenia), okres P., t. č. ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou na podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, uloženého mu trestným rozkazom Okresného súdu Trnava zo 4. októbra 2016, sp. zn. 1T/75/2016, a rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 23. novembra 2017, sp. zn. 5Ntc/15/2017, sa z a m i e t a.

Odôvodnenie

Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 31. marca 2020, sp. zn. 6Ntc/5/2020, rozhodol tak, že podľa § 66 ods. 1 písm. b) Tr. zák. žiadosť odsúdeného T. W. o podmienčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Okresného súdu v Ústí nad Orlicí z 28. marca 2012, sp. zn. 2T/234/2011, ktorý bol uznaný rozsudkom krajského súdu z 23. novembra 2017, sp. zn. 5Ntc/15/2017, zamietol.

Súd skonštatoval, že odsúdený splnil formálnu podmienku a tiež materiálnu podmienku spočívajúcu v tom, že svojim správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie. Poukázal na hodnotenia ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, podľa ktorého bolo jeho správanie (až na drobné výnimky, ktoré boli vyriešené pohovorom) na požadovanej úrovni, zastával funkciu vedúceho izby a oddielového výmenára a bol pracovne zaradený na viacerých pracoviskách s dobrou pracovnou morálkou. Okrem toho bol jedenkrát disciplinárne odmenený, udržiaval kontakt s rodinou a plnil tiež stanovené ciele programu zaobchádzania. Vo vzťahu k druhej materiálnej podmienke ale súd vysvetlil, že odsúdený bol už štyrikrát súdne trestaný

a v jeho osobe ide o špeciálneho recidivistu, ktorý sa opakovane dopustil zločinu podľa § 208 Tr. zák. Dodal, že v Českej republike bol pôvodne odsúdený na podmienený trest, ktorý bol ale s poukazom na ďalšiu jeho trestnú činnosť premenený. Keďže u odsúdeného predchádzajúci podmienený odklad výkonu trestu nevedol k náprave, nemožno od neho očakávať, že by v prípade podmieneného prepustenia viedol riadny život, z ktorého dôvodu si odsúdený musí vykonať celý uložený trest.

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený W. ihneď na verejnom zasadnutí sťažnosť, ktorú ale nijako bližšie neodôvodnil.

Sťažnosť i kompletný spisový materiál boli Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) riadne predložené 26. mája 2020. Následne najvyšší súd postupom podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému odsúdený podal sťažnosť ako aj konanie tomuto výroku predchádzajúce a dospel pritom k záveru, že sťažnosť odsúdeného W. nie je dôvodná.

Najvyšší súd zo spisového materiálu zistil, že Okresný súd Trnava trestným rozkazom zo 4. októbra 2016, sp. zn. 1T/75/2016, uznal odsúdeného W. na tam uvedenom skutkovom základe vinným zo zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Tr. zák., za ktorý mu podľa § 208 ods. 1 Tr. zák. v spojení s § 38 ods. 2 Tr. zák. uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia (zv. 1T/75/2016, č. l. 293). Okrem toho krajský súd rozsudkom z 23. novembra 2017, sp. zn. 5Ntc/15/2017, podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 549/2011 Z. z.“) uznal rozsudok Okresného súdu v Ústí nad Orlicí z 28. marca 2012, sp. zn. 2T/234/2011, v spojení s uzneseniami Okresného súdu v Ústí nad Orlicí z 12. mája 2014 a 14. februára 2017, ktorými bol odsúdený W. na tam uvedenom skutkovom základe uznaný vinným zo zločinu týrania zverenej osoby podľa § 198 ods. 1, ods. 2 písm. c), d) Trestného zákonníka Českej republiky (ďalej len „TZ ČR“) a prečinu ohrozovania výchovy dieťaťa podľa § 201 ods. 1 písm. d), ods. 3 písm. d) Tr. zák. ČR, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov, na výkon ktorého ho krajský súd podľa § 517 ods. 2 Tr. por. v spojení s § 48 ods. 4 Tr. zák. zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia (zv. 5Ntc/15/2017, č. l. 27).

Dňa 26. februára 2020 si odsúdený W. podal žiadosť o podmienené prepustenie z výkonu trestu, ktorú odôvodnil tým, že si riadne plní svoje povinnosti, k príslušníkom ZVJS a spoluväzňom sa správa slušne a po prepustení má prislúbenú prácu. Chce sa vrátiť domov, pretože jeho matka má zdravotné problémy a deťom, ktoré sú v detskom domove by chcel dať plnohodnotný život (č. l. 1). Na verejnom zasadnutí odsúdený rozviedol, že ho veľmi mrzí, čo urobil, oľutoval to a je to pre neho ponaučenie, chce sa vrátiť k mame a znova navštevovať deti, ktoré sa na neho veľmi tešia; uvedomuje si, že celý čas mu pomáhala mama a teraz je rad na ňom, aby pomohol on jej (č. l. 32).

Podľa § 66 ods. 1 písm. b) Tr. zák. súd môže odsúdeného podmienenčne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život a b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmieneného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmieneného trestu odňatia slobody.

Podľa § 66 ods. 2 Tr. zák. pri rozhodovaní o podmienenčnom prepustení súd prihliadne aj na povahu spáchaného trestného činu a na to, v akom ústave na výkon trestu odsúdený trest vykonáva.

Podľa § 66 ods. 3 Tr. zák. ak odsúdený má vykonať viac trestov odňatia slobody, odsúdený môže byť podmienenčne prepustený najskôr po výkone súčtu pomerných častí uložených trestov podľa odseku 1 písm. a) až c), § 67 ods. 1 a 2 a celého zvyšku trestu podľa § 68 ods. 2.

Úvodom najvyšší súd upozorňuje, že krajský súd pochybil, keď vo výrokovvej časti odkázal len na rozsudok krajského súdu. Keďže dva alebo viaceré postupne uložené tresty odňatia slobody treba v zmysle § 66 ods. 3 Tr. zák. považovať za jeden „spoločný“ trest, do výroku rozhodnutia o podmienечnom ne/prepustení je nutné uviesť všetky rozhodnutia (v tomto prípade trestný rozkaz Okresného súdu Trnava a uznávací rozsudok krajského súdu), na podklade ktorých si odsúdený takýto („spoločný“) trest vykonáva (pozn. ak by krajský súd rozhodoval o podmienечnom prepustení z výkonu trestu, ktorý mu bol uložený len jeho rozsudkom, odsúdený by nesplnil formálnu podmienku, keďže s výkonom tohto trestu začal až od 2. mája 2019). Len pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že ak sú na prijatie rozhodnutia súvisiaceho s výkonom dvoch alebo viacerých postupne uložených trestov odňatia slobody príslušné súdu rôznych stupňov (tak, ako tomu bolo v tomto prípade, kde by bol na prvom stupni príslušný Okresný súd Trnava a krajský súd), príslušným na rozhodnutie bude vždy súd vyššieho stupňa (k tomu viď Tpj 47/2020-3).

Pre podmienечné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je nutné, aby odsúdený kumulatívne splnil dve podmienky. Formálnu - vykonal trest v zákonom stanovenej dobe a materiálnu - plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a možno od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život. K formálnej podmienke najvyšší súd uvádza, že v prípade oboch skutkov, za ktoré si odsúdený W. (postupne uložené) tresty odňatia slobody vykonáva, ide o zločiny [pozn. skutok z Českej republiky bol kvalifikovaný podľa § 198 ods. 1, ods. 2 písm. c), d) Tr. zák. ČR s trestnou sadzbou od 2 - 8 rokov a na Slovensku by bol posúdený podľa § 208 ods. 1 písm. a) Tr. zák. s trestnou sadzbou 3 - 8 rokov; zv. 5Ntc/15/2017, č. 1. 7], a teda formálna podmienka pre podmienечné prepustenie by bola v zmysle § 66 ods. 3 Tr. zák. v spojení s § 66 ods. 1 písm. b) Tr. zák. splnená po vykonaní 4 rokov (2/3 z 3 rokov a 2/3 z 3 rokov). Keďže odsúdený W. nastúpil výkon trestu odňatia slobody (uložený mu trestným rozkazom Okresného súdu Trnava) 2. mája 2016 s tým, že do (celkového) výkonu sa mu uznesením krajského súdu z 8. apríla 2019 započítal výkon väzby v Českej republike od 13. apríla 2011 do 20. júna 2011 (zv. 5Ntc/15/2017, č. 1. 31 - 38), je zrejmé, že formálnu podmienku pre podmienечné prepustenie spĺňa.

Aj vo vzťahu k materiálnej podmienke spočívajúcej v polepšení sa odsúdeného vo výkone trestu bol najvyšší súd toho názoru, že bola splnená; o uvedenom svedčí priaznivé hodnotenie ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou, ako aj vyjadrenie jeho zástupcu z verejného zasadnutia (č. 1. 17, 33). Najvyšší súd však v zhode s krajským súdom dospel k záveru, že od odsúdeného W. nemožno očakávať, že v budúcnosti bude viesť riadny život. Ak by aj súd neprihliadal na existenciu dvoch menej závažných odsúdení, ktoré sú z roku 1983 a ktoré má už dávno zahladené [pozn. išlo o prečiny proti majetku v socialistickom vlastníctve, resp. proti socialistickému spoluzitiu podľa § 9 ods. 3, § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 150/1969 Zb., resp. trestné činy neoprávneného používania cudzieho motorového vozidla podľa § 209a ods. 1, ods. 3 písm. b) zákona č. 140/1961 Zb. a krádež podľa § 247 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb.; č. 1. 30], odsúdený je špeciálny recidivista, ktorý sa opakovane dopúšťa trestnej činnosti voči vlastnej rodine.

Pritom už viackrát dostal šancu preukázať, že výkon trestu odňatia slobody u neho nie je potrebný. Za skutok, ktorý spáchal v Českej republike mu bol pôvodne výkon trestu podmienечne odložený so skúšobnou dobou v trvaní 4 rokov (zv. 5Ntc/15/2017, č. 1. 6). I napriek tomu, že odsúdený pod vplyvom alkoholu v skúšobnej dobe znova napadol svoju manželku a bez ospravedlnenia sa nedostavoval na dohodnuté stretnutia so zástupcom Probačnej a mediačnej služby, Okresný súd v Ústí nad Orlicí mu uznesením z 12. mája 2014, sp. zn. 2T/234/2011, znova dal ďalšiu šancu a skúšobnú dobu mu predĺžil o 6 mesiacov. A hoci aj v neskorších správach Probačná a mediačná služba upozorňovala, že odsúdený nadmerne užíva alkoholické nápoje, k premene trestu (ani vtedy) nedošlo, keďže odsúdený sa s celou rodinou odsťahoval na Slovensko, z ktorého dôvodu bol dohľad jeho osoby ukončený 13. mája 2015 (zv. 5Ntc/15/2017, č. 1. 11). Ako to však plynie z trestného rozkazu Okresného súdu Trnava, odsúdený prakticky ihneď po svojom príchode na Slovensko, konkrétne od leta 2015 mladistvú B. W. pod vplyvom alkoholu opätovne bil a kopal, vulgárne jej nadával, vyhrážal sa jej, že ju zabije atď. (zv. 1T/75/2216, č. 1. 293).

Na základe týchto skutočností najvyšší súd dospel k záveru, že samotná hrozba výkonu trestu odňatia slobody nie je spôsobilá priaznivo ovplyvniť správanie odsúdeného. Treba pritom dodať, že len benevolencia a zrejme nedostatočná aktivita príslušných orgánov (k tomu viď § 524 a nasl. Tr. por., resp. zákon č. 533/2011 Z. z.) odsúdenému umožnila v trestnej činnosti kontinuálne pokračovať od júna 2011 do mája 2016 a vychádzajúc z porovnania spáchaných skutkov, túto dokonca aj stupňovať. To, že v prípade odsúdeného naozaj existuje vážna obava recidívy plynie aj z jeho cynických vyjadrení pred súdom, podľa ktorých sa na neho jeho deti tešia (pozn. pritom jednu z dcér, ktorá už medzičasom dosiahla dospelosť opakovane bil dreveným poriskom od sekery a tiež kovovým kutáčom), chce ich opätovne získať do svojej starostlivosti „a dať im plnohodnotný život“ (č. l. 1). O strednom riziku zlyhania pojednáva aj hodnotenie ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou a nasvedčujú mu závery znaleckého posudku z odvetvia psychiatrie a psychológie, podľa ktorého má odsúdený sklony k emočnej nestabilite, expozivite, zvýšenej vzrušivosti s uplatnením verbálnej a brachiálnej agresivite a výhražným postojom v konfliktných rodinných situáciách (zv. 5Ntc/15/2017, č. l. 8).

I keď odsúdený podľa vyjadrenia ÚVTOS plní program zaobchádzania, v spisovom materiáli abscentuje akákoľvek zmienka o tom, akým spôsobom a či vôbec mal záujem riešiť (a či prípadne riešil) svoju závislosť na alkohole, ktorá bola hlavným dôvodom páchania trestnej činnosti (zv. 5Ntc/15/2017, č. l. 11) (pozn. pôvodným rozsudkom Okresného súdu v Ústí nad Orlicí mu bola uložená povinnosť podrobiť sa protialkoholickému liečbe, avšak odsúdený ju nerešpektoval; trestným rozkazom Okresného súdu Trnava mu takáto povinnosť uložená nebola). Tvrdenie odsúdeného o sľúbenej práci, resp. matkinom nepriaznivom zdravotnom stave nebolo nijako objektivizované (č. l. 1, 32), naopak, najvyšší súd mal v tomto smere isté pochybnosti, keďže to bola práve matka odsúdeného (teraz už údajne natoľko chorá, že sa o ňu odsúdený musí postarať), ktorá 3. októbra 2016 za jeho ďalšie správanie ponúkala záruku argumentujúcu svojim výchovným vplyvom na syna (zv. 1T/75/2016, č. l. 281).

Na podklade týchto skutočností najvyšší súd sťažnosť odsúdeného T. W. podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. zamietol ako nedôvodnú.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.